

Tanıtım-Değerlendirme

Burcu Yılmaz/ Ankara Üniversitesi BİL-BEM

III. Bilgi ve Belge Yönetimi Öğrenci Kongresi: Bildiriler / Ed. Demet Işık, İhsan Özkol, Neslihan Er-Koçoğlu, Pelin Karcı Kandemir. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, 2018.

Ankara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü ve Ankara Üniversitesi Bilgi-Sizsiniz Öğrenci Topluluğu işbirliğiyle gerçekleşen III. Bilgi ve Belge Yönetimi Öğrenci Kongresi'nin Bildiriler Kitabı yayımlanmıştır. "Bilgi Merkezlerinde Değişim ve Dönüşüm Süreci" ana teması ile yayımlanan kitap toplamda 6 bölümde ele alınmış, bu bölümlerde 24 bildiri ve 4 poster çalışması okurlara sunulmuştur. Kitabın her bir bölümü kütüphanecilik mesleğinin önde gelen ve bu meslek kolunda önemli bir yer edinen 6 meslek mensubuna atfedilmiş ve oturumlara isimleri verilmiştir.

"Prof. Dr. Osman ERSOY' a Saygı Oturumu" olarak adlandırılan ilk bölümde bilgi uzmanlarının istihdam alanları ve beklentileri, öğrencilerin Erasmus deneyimleri, Z kuşağı, yeni nesil kütüphaneciler, kütüphanelerde dönüşüm süreci ve bu sürece ait yeni değişkenler konusunda da çalışmalara yer verilmiştir.

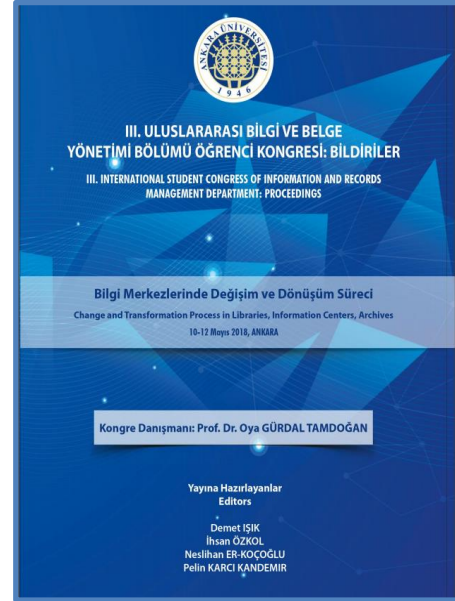
Kitabın ikinci bölümü olan "Prof. Dr. Jale BAYSAL' a Saygı Oturumu" adlı bölümde, geleceğin kütüphaneleri ve kütüphanecileri konusu incelenmiş, bu kapsamda lider ve personel ilişkisi, işbirliği, değişen kullanıcı profili ve etkin kütüphane kullanımı gibi konuların önemi vurgulanmıştır.

"Prof. Dr. İlhan KUM' a Saygı Oturumu" adlı üçüncü bölümde kütüphanelerde kullanıcı odaklı hizmet tasarımı konusu irdelenmiş, bu kapsamda hizmet tasarımının özellikleri, tasarım aşamaları, uygulanan prensipler ve uygulama araçları ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Ayrıca kütüphanelerde uygulanan sansür mesleki etik açısından ele alınmış, düşünce özgürlüğü, din ve toplumsal normlar bakımından sansürün gerekliliği tartışılmış ve çalışma sonuçları okura sunulmuştur.

"Adnan ÖTÜKEN' e Saygı Oturumu" başlıklı dördüncü bölümde farklılaşan bilgi kayıt ortamları ve değişen kuşaklar, sanal gerçeklik, sosyal medya kullanımının bilgi merkezlerine yansımaları gibi konular incelenmiştir. Bu kapsamda Ankara Üniversitesi Kütüphanesi' nin sosyal medya kullanımına dair bir çalışmaya yer verilmiştir.

Kitabın "Fehmi Ethem KARATAY' a Saygı Oturumu" adlı beşinci bölümünde kütüphanelerde yapısal sermayenin ölçülmesi, kütüphaneciler arasında sosyal ağ okuryazarlığı ve bunun ölçümü, sağlık okuryazarlığı, Sağlık Bilimleri ve Uygulama Alanları ile Bilgi ve Belge Yönetimi Bilimi ve Uygulama Alanları Arasındaki İlişki gibi konular incelenmiştir.

Kitabın son bölümü olan "Dr. Müjgân CUNBUR' a Saygı Oturumu" adlı bölümde Sağlık Okuryazarlığı, Dokümantasyon ve Sekreterlik Bölümleri, tıbbi dokümanların elektronik ortama aktarılması, Dokümantasyon ve Sekreterlik Bölümlerinin ortak alanları gibi konular incelenmiştir. Son olarak kongre kapsamında hazırlanan posterler okura sunulmuş, eser sonlandırılmıştır.

Kurumsal Bilgi ve Belge Yönetimi/ Niyazi ÇİÇEK. İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları, 2018. 297. s.

Prof. Dr. Niyazi Çiçek tarafından yazılan, Nisan 2018’ de 2. baskısı yayınlanan “Kurumsal Bilgi ve Belge Yönetimi” adlı kitap önsözünde de belirtildiği gibi örgütlerde kurumsal belge yönetimiyle alakalı faaliyetlere ışık tutmak ve yeni yetişen adaylara sahayla ilgili temel kavramları açıklamak amacıyla yazılmıştır. Kitabın ikinci baskısında ilkinden farklı olarak bazı kısımlar genişletilmiş ve

gözden geçirilmiştir. Toplamda 10 bölümden oluşan kitap iletişim olgusu, belge üretimi, belge türleri, yazışmalar, elektronik belgeler, e-imza, kodlama, dosyalama işlemleri gibi konuları ayrıntılı bir biçimde ele almıştır.

“Kurumsal İletişim ve Bilgi” adlı ilk bölümde iletişim olgusu, bilgi, bilgi yönetimi ve kurumsal bilgi konuları işlenmiş, iletişim türleri ve süreci, kurumsal iletişim, bilgi kavramı, kurumlar için bilginin önemi, örtük ve açık bilgi, bilginin bulunduğu ortamlar hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir.

Kitabın ikinci bölümü olan “Belge Üretimi” adlı bölümde belgelerin ortaya çıkışı, belgeleri oluşturan unsurlar, doküman ve belge arasındaki farklar, belgenin hukuki açıdan nitelikleri, kimlik tespit araçları; ıslak imza, parmak izi, e-imza, mühür, paraf, kaşe gibi konular ele alınmış ve okuyucuya aktarılmıştır.

“Belge Türleri” olarak adlandırılmış üçüncü bölümde belge oluşumu, belge üretimi kontrolü, belge türleri; mevzuat türü belgeler, yetki belgeleri, tutanak ve raporlar, anlaşma türü belgeler, araştırma raporları, tezler, mali belgeler, değerli evraklar konusunda bilgi verilmiş ve görsellerle okuyucuya aktarılmıştır.

“Yazışmalar” adlı dördüncü bölümde resmi yazışmalar, yazışma prosedürleri, türleri, günlük ve süreli yazılar, gizli yazılar, yazışma üslubu, şekil ve düzeni, yazılarda arz ve rica kullanımı, belge talep süreleri hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir.

Beşinci bölüm olan “Elektronik Belgeler ve e-Yazışma” adlı bölümde elektronik belgeler, kayıt ortamları, kurumlarda kullanılan elektronik belge uygulamaları, EBYS kriterleri, üstveri elemanları, bilgi yönetimi sistemleri ile entegrasyon, teknolojik altyapı, e-yazışma teknikleri hakkında bilgi verilmiş ve görseller yardımıyla ayrıntılı bir biçimde açıklanmıştır.

“Yazışmalarda Kod Sistemi” adlı altıncı bölümde kurum-birim kimlik kodları, kurumlarda kullanılan kodlar, haberleşme kodları gibi konularda bilgi verilmiştir.

“Belgelerin Dağıtım ve Takibi” adlı yedinci bölümde gelen belgeler, bunların gruplandırılması, iş akışları, havale ve kayıt işlemleri, geleneksel kayıt yöntemleri, bilgisayar destekli kayıt işlemleri, merkezi kayıt sistemleri, Kayıtlı Elektronik Posta Sistemi(KEP), giden belge işlemleri konularında bilgi verilmiştir.

Kitabın sekizinci bölümü olan “Dosyalama İşlemleri” bölümünde dosyalama, dosyalama süreçleri, gruplandırma, türler, seriler gibi dosyalama işlemleri hakkında tüm konular ayrıntılı bir biçimde ele alınmış ve okuyucuya sunulmuştur.

Dokuzuncu bölüm olan “Tanımlama” da yazar, belgelerde tanımlama öğeleri, elektronik belgelerde tanımlama işlemleri, dosyaların tanımlanması işlemleri hakkında ayrıntılı bilgi vermiştir.

Kitabın son bölümü olan “Kurumsal Belgelerin Organizasyonu” adlı bölümde yazar belgelerin tasnifi, tasnif sistemleri, tasnif sistemi türleri; alfabetik, sayısal, renkli kodlama, barkod konularında okuyucuya bilgi vermiş, görseller yardımıyla ayrıntılı bir biçimde açıklamış ve eseri sonlandırmıştır.

Tanıtım-Değerlendirme

Arş. Gör. Demet Işık / Ankara Üniversitesi, DTCF, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü,
demet1ki@gmail.com

Bilgi Merkezleri: Üniversite ve Bilimin Anahtarı /Ayşe Üstün. İstanbul:([y.y.], 2017, 290 s.

Prof. Dr. Ayşe Üstün tarafından kaleme alınan, 2017 yılında yayımlanan “Bilgi Merkezleri: Üniversite ve Bilimin Anahtarı” adlı kitap, genel olarak, üniversite kütüphane ve bilgi merkezlerinin tarihsel gelişimi, amaç ve işlevleri konularına değinmektedir. Bir üniversite bilgi merkezinde yürütülen hizmetleri, çağdaş bilgi hizmetleri bağlamında değerlendirmekte, bir üniversite için yaşam boyu öğrenme felsefesini benimsemiş, bilimsel gelişmelere katkı sunacak bilgi merkezlerinin yönetsel düzeyde yaptığı iş ve süreçleri gözler önüne sermektedir. Üniversite kütüphane ve bilgi merkezlerinin başlangıcından, teknolojinin sağladığı avantajlarla birlikte sunduğu hizmetleri (elektronik bilgi hizmetleri) tanıtmakta, kullanıcı kitlesinin özellikleri üzerinde durmakta ve ülkemizdeki üniversite kütüphane ve bilgi merkezlerinin tarihsel bir geçmişini vererek hizmetlerini ayrıntılı bir biçimde ele almaktadır.

Bilgi ve Belge Yönetimi alan yazınına, Türkçe kitap formatında bilgi kaynaklarının kazandırılması son derece önemlidir. Yazarın ifadesi ile “Eğitimin en üst basamağını oluşturan üniversitelerin ülke içindeki konum ve etkileri konusunda çok şey yazılmış ve çok şey söylenmiştir. Ancak ülkemizde bu güne kadar, doğrudan doğruya ‘üniversite ile bilgi ilişkisi’ ya da ‘üniversite ile bilgi merkezi ilişkisi’ konusunda bir yayın bulunmadığı gibi, klasik anlamda ‘üniversite kütüphaneleri’ konusunda da doğrudan doğruya bir kitap yayımlanmamıştır.” (s.4). Bu kitap, alanımızda ders materyali olarak kullanılabileceği gibi bu alanda çalışan akademisyenlere, üniversite kütüphanelerinde çalışan bilgi uzmanlarına, üniversite kütüphaneleri

konusuna ilgi duyan bireylere de yardımcı bir kaynak olacaktır. Ayrıca kitapta, sadece üniversite kütüphaneleri konusunda araştırma yapanların değil, aynı zamanda bilgi ve belge yönetimi alanının farklı konularında çalışanların da başvurabileceği nitelikte alt başlıklara da yer verilmektedir.

Kitap dört ana bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölümde; yükseköğretimin ve üniversitelerin tarihsel gelişimi, kütüphane ve bilgi merkezlerinin amaçları ve önemli bir birim olarak üniversite içindeki yeri, üniversite kütüphane ve bilgi merkezleri ile yaşam boyu öğrenme ilişkisi konularına değinilmektedir.

İkinci bölüm genel olarak yönetim konusuna ayrılmış olup; bilgi kaynakları (koleksiyon) yönetimi konusunda ayrıntılı bilgi verilmiştir. Bilgi kaynaklarının seçim ve sağlama konularına, bilgi kaynağı türlerine yer verilen bölümde aynı zamanda insan kaynakları yönetimi, fiziksel mekân yönetimi, bütçe yönetimi, kullanıcı ilişkileri yönetimi konuları ile örgütsel değişim ve örgütsel yapılar konuları ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde; bilgi teknolojisi ve elektronik bilgi hizmetleri, açık erişim ve elektronik kaynaklar hakkında bilgilere yer verilmiştir. Bilgi hizmetlerinin, kapsam ve sunum açısından son 50 yıl içerisinde büyük bir gelişme gösterdiği (s.118) belirtilerek; bilginin düzenlenmesinde yeni yöntemler, bilginin elektronik ortamda üretilmesiyle üniversite kütüphanelerinde yaşanan değişimlere, standartlara, değişen kullanıcı beklentilerine, işbirliğine ve işbirliğinin önemi konularına değinilmiştir.

Dördüncü bölümde ise Türkiye’de üniversite kütüphaneleri ve bilgi merkezlerinin tarihçesine Osmanlı döneminden başlanarak yer verilmiştir. Alanımızı yakından ilgilendiren, üniversite ve bilgi merkezleri ile ilgili belli başlı gelişmelerden bahsedilmiş, ülkemizdeki üniversite ve bilgi merkezleri yönetsel açıdan ele alınmış, üniversite-sanayi işbirliğinin önemi ile bu işbirliğinde bilgi merkezlerinin yeri tartışılmıştır.

Üniversite-sanayi işbirliği konusunda yazarın düşüncelerine yer vermek, kitapta bu konuya olan vurguyu net bir şekilde ortaya koyacaktır: “Bugünkü evrensel dünyada, üniversiteler ve bilimsel işbirliği konusu, gittikçe önemi artan bir süreç olarak ülkelerin gündemine oturmuştur. Bu alanda en etkili oluşum, üniversite-sanayi işbirliği sürecidir. Üniversite-sanayi işbirliği, bilgi birikimini üretime dönüştürmenin en verimli yoludur.” (s.210). “...Üniversite-sanayi işbirliği, üniversitelerde Ar-Ge faaliyetlerinin artırılması yanında, Ar-Ge çalışmaları sonucu üretilen teknolojik bilgilerin sanayiye aktarılarak kalite ve verimliliğin iyileştirilmesini de sağlamaktadır.” (s.219).

Eğitim sisteminin öğretmekten öğrenmeye kaydığının altına çizen yazar; günümüzde üniversite kurumunun da misyonunda değişikliklere gittiğinden ve öğrenen bireyler yetiştirilmesi için çağdaş eğitimin gerektirdiği biçimde, birim ve yöntemlerinde yeni yönelimlere yer verdiğinden bahsetmektedir. “Artık amaç, kaynağa erişimdir, ‘sahip olma’ kavramı önemini yitirmiştir.” (s.204) diyen yazar, çalışmanın sonuç kısmında yükseköğretimin amacını şu şekilde belirtmiştir: “...Yükseköğretimin amacı, küresel dünyada uluslararası düzeyde verilen eğitimle uyumlu, her türlü düşünceye açık, aklın ve bilimin egemen olduğu, bilginin üretildiği ve kullanıldığı ortamlar olarak öğrenmeyi öğrenen, sorgulayan, araştıran, çözüm üreten ve sosyal becerileri gelişmiş bireyler yetiştirmeyi hedeflemektir.” (s.223). Yükseköğretimin bu hedefleri doğrultusunda kütüphane ve bilgi merkezleri çok daha önemli hale gelmektedir. “20. Yüzyıldan itibaren kütüphane ‘üniversitenin kalbi’ konumuna gelmiştir.” (s.19) ve ‘üniversitenin kalbi’ deyişi, kütüphanenin üniversite içindeki yaşamsal önemini vurgulamaktadır. Üniversite bilgi merkezi ve kütüphanesi, çağın gerektirdiği yeni bilgi hizmetleri ile kullanıcılarına “Uyarlık sürecinin her aşamasında, gücün önemli kaynaklarından birini oluşturmuş olan bilgi’yi” (s.1) sunar, bilgi erişim yöntemlerini kazandırır, her türden bilgi erişim kaynağına erişimi kolaylaştırır. Üniversite kütüphanesi, bilim ateşinin parlaması, ışığının daim olması için akademinin gereksinim duyduğu bilginin toplayıcısı, koruyucusu, düzenleyicisi ve taşıyıcısıdır.